

قانون اساسی فرانسه با نگاهی به تاریخچه ی سیاسی و فرهنگی

با آخرین اصلاحیه
همراه با متن کامل انگلیسی قانون اساسی فرانسه

مترجمین:

دکتر حشمت الله فلاحی پیشه

(عضو هیأت علمی دانشگاه علامه)

دکتر علیرضا شکر بیگی

(عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور)

معین مرادی کرتویجی

انتشارات قانون یار

۱۳۹۷

تقدیم به:

تقدیم به تمام شهدای عرصه‌ی فرهنگ و عقیده

علی‌الخصوص شهید ملک محمد عسکری

فهرست مطالب

بخش اول ۱۴

متن فارسی قانون اساسی فرانسه ۱۴

مقدمه ۱۴

اصل یکم ۱۵

فصل اول : حاکمیت ۱۵

اصل دوم ۱۶

اصل سوم ۱۶

اصل چهارم ۱۷

فصل دوم : رئیس جمهور ۱۸

اصل پنجم ۱۸

اصل ششم ۱۸

اصل هفتم ۱۸

اصل هشتم ۲۲

اصل نهم ۲۳

اصل دهم ۲۳

اصل یازدهم ۲۳

- ۲۶ اصل دوازدهم
- ۲۷ اصل سیزدهم
- ۲۹ اصل چهاردهم
- ۲۹ اصل پانزدهم
- ۲۹ اصل شانزدهم
- ۳۱ اصل هفدهم
- ۳۱ اصل هجدهم
- ۳۲ اصل نوزدهم
- ۳۲ فصل سوم : دولت
- ۳۲ اصل بیستم
- ۳۳ اصل بیست و یکم :
- ۳۳ اصل بیست و دوم
- ۳۴ اصل بیست و سوم
- ۳۴ فصل چهارم : مجلسین
- ۳۴ اصل بیست و چهارم
- ۳۵ اصل بیست و پنجم

- ۳۶ اصل بیست و ششم
- ۳۷ اصل بیست و هفتم
- ۳۸ اصل بیست و هشتم
- ۳۸ اصل بیست و نهم
- ۳۹ اصل سی ام
- ۴۰ اصل سی و یکم
- ۴۰ اصل سی و دوم
- ۴۰ اصل سی و سوم
- ۴۱ فصل پنجم : روابط بین دولت و مجلسین
- ۴۱ اصل سی و چهارم
- ۴۴ اصل سی و چهارم - یک
- ۴۵ اصل سی و پنجم
- ۴۶ اصل سی و ششم
- ۴۶ اصل سی و هفتم
- ۴۶ اصل سی و هفتم
- ۴۷ اصل سی و هشتم
- ۴۸ اصل سی و نهم
- ۴۹ اصل چهلم

- ۵۰ اصل چهل و یکم
- ۵۰ اصل چهل و دوم
- ۵۱ اصل چهل و سوم
- ۵۲ اصل چهل و چهارم
- ۵۳ اصل چهل و پنجم
- ۵۴ اصل چهل و ششم
- ۵۶ اصل چهل و هفتم
- ۵۷ اصل چهل و هفتم - یک
- ۵۸ اصل چهل و هفتم - دو
- ۵۹ اصل چهل و هشتم
- ۶۰ اصل چهل و نهم
- ۶۲ اصل پنجاهم
- ۶۲ اصل پنجاهم - یک
- ۶۳ اصل پنجاه و یکم
- ۶۳ اصل پنجاه و یکم - یک
- ۶۴ اصل پنجاه و یکم - دو

- فصل ششم : معاهدات و توافق های بین المللی ۶۴
- اصل پنجاه و دوم ۶۴
- اصل پنجاه و سوم ۶۴
- اصل پنجاه و سوم ۶۵
- اصل پنجاه و سوم - دو ۶۶
- اصل پنجاه و چهارم ۶۶
- اصل پنجاه و پنجم ۶۷
- فصل هفتم : شورای قانون اساسی ۶۷
- اصل پنجاه و ششم ۶۷
- اصل پنجاه و هفتم ۶۹
- اصل پنجاه و هشتم ۶۹
- اصل پنجاه و نهم ۶۹
- اصل شصتم ۷۰
- اصل شصت و یکم ۷۰
- اصل شصت و یکم - یک ۷۱
- اصل شصت و دوم ۷۱
- اصل شصت و سوم ۷۲
- فصل هشتم : قوه قضائیه ۷۳

- ۷۳ اصل شصت و چهارم
- ۷۳ اصل شصت و پنجم
- ۸۰ اصل شصت و هشتم
- ۸۰ اصل شصت و نهم - یک
- ۸۱ فصل نهم : دیوان عالی
- ۸۱ اصل شصت و هفتم
- ۸۱ اصل شصت و هشتم
- ۸۳ فصل دهم : مسئولیت کیفری اعضای دولت
- ۸۳ اصل شصت و هشتم - یک
- ۸۳ اصل شصت و هشتم - دو
- ۸۴ اصل شصت و هشتم - سه
- ۸۴ فصل یازدهم : شورای اقتصادی و اجتماعی
- ۸۵ اصل شصت و نهم
- ۸۶ اصل هفتادم
- ۸۷ اصل هفتاد و یکم
- ۸۷ فصل یازدهم مکرر : مدافع حقوق

- ۸۷..... اصل هفتاد و یکم - یک
- ۸۹..... فصل دوازدهم : تقسیمات کشوری
- ۸۹..... اصل هفتاد و دوم
- ۹۱..... اصل هفتاد و دوم - یک
- ۹۲..... اصل هفتاد و دوم - دو
- ۹۳..... اصل هفتاد و دوم - سه
- ۹۴..... اصل هفتاد و دوم - چهار
- ۹۵..... اصل هفتاد و سوم
- ۱۰۰..... اصل هفتاد و چهارم
- ۱۰۳..... اصل هفتاد و چهارم - یک
- ۱۰۴..... اصل هفتاد و پنجم
- ۱۰۴..... اصل هفتاد و پنجم - یک
- ۱۰۴..... اصل هفتاد و ششم
- ۱۰۵..... فصل سیزدهم : جوامع
- فصل سیزدهم : مقررات انتقالی مربوط به کالدونیای
جدید ۱۰۵
- ۱۰۵..... اصل هفتاد و ششم
- ۱۰۶..... اصل هفتاد و هفتم

- ۱۰۸ اصول هفتاد و هشتم تا هشتاد و هشتم
- ۱۰۸ فصل چهاردهم : توافق های الحاقی
- ۱۰۸ اصل هشتاد و هفتم
- ۱۰۸ اصل هشتاد و هشتم
- فصل پانزدهم : جوامع اروپایی و اتحادیه اروپایی
- ۱۰۸
- ۱۰۸ اصل هشتاد و هشتم - یک
- ۱۰۹ اصل هشتاد و هشتم - دو
- ۱۰۹ اصل هشتاد و هشتم - سه
- ۱۱۰ اصل هشتاد و هشتم - چهار
- ۱۱۱ اصل هشتاد و هشتم - پنج
- ۱۱۲ اصل هشتاد و هشتم - شش
- ۱۱۳ اصل هشتاد و هشتم - هفت
- ۱۱۳ فصل شانزدهم : بازنگری
- ۱۱۳ اصل هشتاد و نهم
- ۱۱۴ فصل هفدهم : مقررات انتقالی

۱۱۴ اصول نودم تا نود و سوم

بخش دوم ۱۱۵

۱۱۵ تاریخچه سیاسی فرهنگی کشور فرانسه

۱۱۸ انقلاب کبیر فرانسه و پیامدهای آن

۱۱۹ فرانسه در قرن بیستم

۱۲۶ استان های داخلی کشور فرانسه

۱۲۶ شورای دولتی فرانسه

۱۲۷ شورای قانون اساسی فرانسه

کنفدراسیون عمومی کار (س.ژ.ت) بزرگترین

۱۲۸ سندیکای کارگری فرانسه

۱۲۹ مجلس ملی فرانسه

بررسی قوه ی قضاییه ی و نحوه ی اداره کشور

۱۳۱

۱۵۵ منابع و مأخذ

ضمیمه ۱۵۶

قانون اساسی فرانسه به زبان اصلی با آخرین اصلاحیه

۱۵۶

بخش اول

متن فارسی قانون اساسی فرانسه

دولت جمهوری (دموکراتیک)، مطابق قانون اساسی تصویب گشته در ۳ ژوئن ۱۹۵۸ پیشنهاد نمود ، ملت فرانسه تصویب کرد .

مقدمه

ملت فرانسه ، آنگونه که در اعلامیه ۱۷۸۹ تعریف و در مقدمه قانون اساسی ۱۹۴۶ تکمیل گردیده و بر آن تأکید شده است ، « و همچنین به حقوق و تکالیف تعریف شده در منشور محیط زیست سال ۲۰۰۴ » پایبندی خود را به طور رسمی به حقوق بشر و اصول حاکمیت ملی اعلام می دارد.

بنابر این اصول و اصل آزادی اراده ملت ها ، جمهوری به سرزمین های ماورای بحاری که قصد الحاق به جمهوری را داشته باشند ، نهادهای نوینی اعطا می نماید

که بر اساس آرمان مشترک آزادی ، برابری و برادری پایه ریزی و با هدف تحول مردم سالارانه برنامه ریز شده باشند.

اصل یکم

فرانسه یک جمهوری غیر قابل تجزیه ، غیر مذهبی ، مردم سالار و اجتماع محور است . جمهوری تساویکل شهروندان را در برابر قانون ، بدون تبعیض از حیث اصالت ، نژاد یا مذهب متضمن می شود و همه اعتقادات را محترم میدانند. (سازمان جمهوری بر تمرکز زدایی مبتنی است)

قانون از تساوی امکان دستیابی زنان و مردان به سمت نمایندگی و مشاغل انتخاباتی و نیز مسئولیت های حرفه ای و اجتماعی حمایت می کند .

فصل اول : حاکمیت

اصل دوم

زبان جمهوری ، فرانسوی است .

نشان ملی ، پرچم سه رنگ آبی ، سفید و قرمز است .
سرود ملی مارسی یز (نام سرود ملی کشور فرانسه)
است .

شعار جمهوری آزادی ، تساویو برادری است .
اساس جمهوری عبارت است از : حکومت مردم ،
توسط مردم و برای مردم

اصل سوم

حاکمیت ملی متعلق به مردم است که آن را به واسطه
ی نمایندگان و از طریق برگزاری همه پرسی اعمال می
نماید .

هیچ قسمتی از مردم و هیچ فردی نمی تواند اعمال این
حق را به کنترل خود در آورده و به خود منسوب کند .
رجوع به آرای عمومی به صورت مستقیم و یا غیر
مستقیم تحت شرایطی که قانون اساسی پیش بینی می

نماید ، انجام می پذیرد و همیشه فراگیر ، مساوی و بصورت محرمانه است .

تمامی اتباع بالغ فرانسوی اعم از مرد و زن ، دارای حقوق مدنی و سیاسی بوده و تحت شرایطی که قانون معین می کند ، دارای حق رای دادن می باشند

اصل چهارم

احزاب و تشکل های سیاسی در خصوص رأی گیری به رقابت می پردازند. تشکیل و انجام فعالیت آن ها بطور آزادانه است و وظیفه دارند اصول حاکمیت ملی و مردم سالاری (جمهوری) را رعایت نمایند. احزاب و گروه های فوق الذکر در راستای اصل موضوع بند دوم از اصل اول، در شرایط تعیین شده در قانون مشارکت می نمایند .) قانون ابراز فراگیر و تبلیغی عقاید و

مشارکت عادلانه احزاب و تشکل های سیاسی در روند حیات مردم سالارانه ی ملت را ضمانت می نماید .

فصل دوم : رئیس جمهور

اصل پنجم

رئیس جمهور بر رعایت قانون اساسی نظارت می نماید . وی با سنجش و داوری ، عملکرد منظم مجریان امور و نیز استمرار حکومت را تضمین نماید . رئیس جمهور ضامن استقلال ملی و یکپارچگی سرزمینی و احترام به معاهدات است .

اصل ششم

رئیس جمهور به مدت پنج سال و به موجب رأی مستقیم و همگانی انتخاب می گردد . هیچ کس نمی تواند به طور متوالی بیش از دو مرتبه به این سمت دست یابد . سایر شرایط اجرای این اصل به موجب قانون سازماندهی تعیین می شود .

اصل هفتم

رئیس جمهور با کسب اکثریت مطلق آرای مأخوذه
انتخاب می گردد . چنانچه در دور اول رأی گیری
،اکثریت مذکور بدست نیاید ، برای انجام دور دوم در
چهارده روز بعد اقدام می گردد . در صورت نیاز پس از
کناره گیری نامزدهای دارای بالاترین تعداد آراء کسب
شده ، آنان می توانند در دور دوم شرکت نمایند . رأی
گیری با دعوت دولت آغاز می گردد . انتخاب رئیس
جمهور جدید حداقل بیست روز و حداکثر سی و پنج
روز قبل از پایان دوره رئیس جمهور حاضر ، انجام می
پذیرد . در صورت عدم تصدی سمت ریاست جمهوری
به هر دلیل ، یا در صورت معذوریت وی با تأیید شورای
قانون اساسی و تصویب با اکثریت مطلق آرای اعضای
این شورا که در این مورد به دعوت دولت تشکیل جلسه
می دهد ، رئیس مجلس سنا به طور موقت وظایف رئیس

جمهور را به استثنای آنچه که موضوع اصول یازده و دوازدهم این قانون است، بر عهده می گیرد و چنانچه وی نیز به نوبه خود از انجام این وظایف معذور گردد، انجام آنها بر عهده ی دولت خواهد بود. در صورت عدم تصدی سمت ریاست جمهوری یا هرگاه شورای قانون اساسی معذوریت را قطعی اعلام نماید، جز در موارد حوادث غیر مترقبه با تأیید شورای قانون اساسی، رأی گیری برای انتخاب رئیس جمهور حداقل بیست و حداکثر سی و پنج روز از زمان آغاز عدم تصدی سمت و یا اعلام قطعی بودن معذوریت از سوی شورای قانون اساسی برگزار می گردد. در صورتی که طی هفت روز پیش از اتمام مهلت معرفی نامزدهای ریاست جمهوری، شخصی که حداکثر سی روز پیش از تاریخ مذکور علناً قصد نامزدی خود را اعلام داشته، فوت نماید و یا با معذوریت روبرو گردد، شورای قانون اساسی در خصوص تعویق تاریخ انتخابات تصمیم گیری می نماید

چنانچه پیش از دور اول یکی از نامزدها فوت کند یا معذور گردد ، شورای قانون اساسی تعویق انتخابات را اعلام می دارد . در صورت فوت یا معذوریت یکی از دو نامزدی که بالاترین تعداد آرا را در مرتبه اول، پیش از کناره گیری احتمالی به دست آورده اند ، شورای قانون اساسی اعلام می کند که تمام مراحل عملیات انتخابات باید مجدد انجام گیرد ، در صورت فوت یا معذوریت یکی از نامزدهای حاضر در دور دوم نیز به همین طریق عمل می گردد. در همه موارد ، طبق شرایط موضوع بند دوم اصل شصت و یکم و یا شرایط مشخص شده جهت معرفی نامزد انتخاباتی در قانون سازماندهی موضوع اصل ششم ، به شورای قانون اساسی رجوع می شود . شورای قانون اساسی می تواند مهلت های مذکور در بندهای سوم و پنجم را بدون این که

برگزاری رأی گیری بیش از سی و پنج روز پس از تاریخ تصمیم شورا انجام پذیرد ، تمدید نماید. در صورتی که اعمال مفاد این بند سبب شود که انتخابات به تاریخی پس از انقضای اختیارات رئیس جمهور حاضر موکول شود ، وی تا اعلام جانشین خود به وظایفش کماکان ادامه می دهد .

در طول مدت عدم تصدی سمت ریاست جمهوری یا حد فاصل اعلام قطعی بودن معذوریت رئیس جمهور و انتخاب جانشین وی ، اصول چهل و نه و پنجاهم و نیز اصل هشتماد و نهم قانون اساسی غیر قابل اجراست.

اصل هشتم

رئیس جمهور ، نخست وزیر را منصوب می نماید .
رئیس جمهور در صورت تقدیم استعفای دولت توسط نخست وزیر ، به وظایف او خاتمه می دهد .

وی (ریاست جمهوری) با پیشنهاد نخست وزیر ، سایر اعضای دولت را عزل و نصب می نماید.

اصل نهم

ریاست هیأت وزیران با رئیس جمهور است.

اصل دهم

رئیس جمهور ظرف مدت پانزده روز پس از تقدیم قانون مصوب قطعی به دولت ، آن را توشیح می کند . وی قبل از انقضای این مهلت می تواند از مجلسین تقاضا نماید که در خصوص تمام یا بخشی از مواد قانون بحث و بررسی به عمل آید .

اصل یازدهم

رئیس جمهور می تواند ، به پیشنهاد دولت در مدت نشست های مجلسین و یا با پیشنهاد مشترک دو مجلس که در روزنامه رسمی منتشر گردیده است ، هر لایحه ای را که در خصوص سازماندهی قوای عمومی ، اصلاحات مربوط به سیاست اقتصادی یا اجتماعی مملکت و

اصلاحات مربوط به خدمات عمومی که در این سیاست نقش دارند یا راجع به مجوز تنفیذ معاهده ای باشد که بدون مغایرت با قانون اساسی ، بر عملکرد نهادها اثر داشته باشد ، به همه پرسى گذارد . زمانی که همه پرسى به پیشنهاد دولت برگزار گردید ، دولت در مقابل هر کدام از مجالس سخنرانی می نماید که پس از این نطق مذاکره صورت می گیرد . متن ذیل در شرایط مقرر در قوانین و قوانین سازماندهی لازم برای اجرای آن ها (اصل چهل و ششم - یک قانون اساسی شماره ۷۲۴-۲۰۰۸ مصوب ژوئیه ۲۰۰۸) لازم الاجرا گردید. به پیشنهاد دولت یا به پیشنهاد مشترک دو مجلسین رئیس جمهور می تواند در طول نشست ها ، که در روزنامه رسمیانتشار یافته اند ، هر لایحه مربوط به سازماندهی قوای عمومی ، اصلاحات مربوط به سیاست اقتصادی ، اجتماعی یا زیست محیطی کشور و مربوط به خدمات عمومی که در آن نقش دارند یا راجع به تنفیذ معاهده ای باشد که بدون

مغایرت با قانون اساسی ، بر عملکرد سازمان ها اثر گذار باشد ، به آرای عمومی بسپارد . زمانی که به پیشنهاد دولت همه پرسى برگزار گردد ، دولت بیانیه ای خطاب به دو مجلس صادر مى نماید که موجب بحث و بررسی مى گردد . ارجاع به همه پرسى در خصوص موضوع مذکور در بند اول مى تواند به پیشنهاد یک پنجم از اعضاى دو مجلس و با حمایت یک دهم از رأی دهندگان ثبت نام شده در سیاهه هاى انتخاباتى برگزار شود . این پیشنهاد به شکل یک طرح قانونى درآمده و نمى تواند موضوع آن ابطال یک مقررره قانونى باشد که در کمتر از یک سال تصویب گردیده است . شرایط اعلام آن و شرایط رعایت مفاد بند پیشین توسط شورای قانون اساسی توسط قانون سازماندهی تعیین گردیده است .

چنانچه طرح قانونی ظرف مهلت مقرر در قانون سازماندهی در دو مجلس مورد بررسی قرار نگیرد ، رئیس جمهور آن را به همه پرسی می گذارد .

هرگاه طرح قانونی توسط مردم فرانسه تصویب نشود ، هر طرح همه پرسی جدیدی در خصوص موضوع مزبور فقط پس از انقضای مهلتی دو ساله از تاریخ رأی گیری فوق قابل ارائه می باشد .

زمانی که ارجاع به همه پرسی سبب تصویب لایحه گردد ، رئیس جمهور قانون را ظرف پانزده روز پس از اعلام نتایج همه پرسی ، امضاء می نماید .

اصل دوازدهم

پس از مشورت با نخست وزیر و رؤسای مجالس ، رئیس جمهور می تواند انحلال مجلس ملی را اعلام نماید .

انتخابات عمومی حداقل بیست روز و حداکثر چهل روز بعد از انحلال برگزار می شود . مجلس ملی به طور

قانونی در دومین پنج شنبه بعد از انتخابات تشکیل می گردد . چنانچه این جلسه (خارج از دوره پیش بینی شده برای نشست عادی) تشکیل شود ، یک جلسه به صورت قانونی برای مدت پانزده روز برگزار می گردد . نمی توان برای انحلال مجدد در سال پس از این انتخابات اقدام نمود .

اصل سیزدهم

رئیس جمهور دستورات و احکام مصوب هیأت وزیران را توشیح می نماید . وی مقامات کشوری و لشکری دولت را منصوب می نماید .

مشاوران دولت ، دبیر انجمن اعطای نشان (ملی) لژیون دونور ، سفیران و فرستادگان ویژه ، مستشاران عالی رتبه دیوان محاسبات ، فرمانداران (نمایندگان دولت در تقسیمات ماوراء بحار موضوع اصل هفتاد و چهارم و

کالدونیای جدید) ، افسران ارشد و رؤسای فرهنگستان ها ، مدیران ادارات مرکزی ، در هیأت وزیران منصوب می شوند . قانون سازماندهی سایر سمت هایی را که در هیأت وزیران متصدیان آن ها منصوب می گردند ، و همچنین شرایطی را تعیین می کند که طبق آن اختیارات انتصابی رئیس جمهور می تواند تفویض و به نام وی اعمال گردد . قانون سازماندهی مشاغل یا سمت هایی را ، به جز موارد مذکور در بند سوم ، مشخص می کند که ، به علت اهمیت آن ها از حیث تضمین حقوق و آزادی ها یا حیات اقتصادی و اجتماعی ملت ، اختیارات انتصابی رئیس جمهور پس از اخذ رأی علنی کمیسیون دائمی ذی صلاح هر یک از مجالس ، در مورد آن ها اعمال می گردد . هرگاه الحاق آراء منفی در هر کمیسیون بیانگر حداقل سه پنجم آراء مأخوذه در دو کمیسیون باشد ، رئیس جمهور نمی تواند اقدام به

انتصاب نماید . قانون ، کمیسیون های دائمی ذی صلاح را بر اساس مشاغل یا سمت های مربوطه تعیین می کند .

اصل چهاردهم

اعزام سفیران و فرستادگان ویژه به کشورهای خارجی با رئیس جمهور است . همچنین سفیران و فرستادگان ویژه کشورهای خارجی نزد رئیس جمهور اعزام می گردد .

اصل پانزدهم

رئیس جمهور فرمانده نیروهای مسلح می باشد . وی ریاست شوراها و کمیته های عالی دفاع ملی را بر عهده دارد .

اصل شانزدهم

چنانچه نهادهای جمهوری ، استقلال ملی ، تمامیت ارضی یا اجرای تعهدات بین المللی آن به طور جدی و

فوری در معرض تهدید قرار گیرند و عملکرد منظم
قوای عمومی با اختلال روبرو شود ، رئیس جمهور
فرامین لازم را برای اوضاع مذکور ، پس از صحبت
رسمی با نخست وزیر و رؤسای مجالس و رئیس شورای
قانون اساسی صادر می نماید .

رئیس جمهور از طریق پیام ، مردم را در جریان امور
قرار می دهد .

این تدابیر باید به منظور ایجاد امکانات در کوتاه ترین
زمان برای انجام مأموریت قوای عمومی اتخاذ گردد . در
این خصوص با شورای قانون اساسی مشورت می شود .
مجلس بر اساس قانون تشکیل جلسه می دهد . نمی توان
مجلس ملی را در طول مدت اعمال اختیارات فوق العاده
منحل نمود .

رئیس جمهور ملت ، رئیس مجلس سنا ، شصت
نماینده یا شصت سناتور، می توانند سی روز پس از
اعمال اختیارات فوق العاده ، به منظور بررسی این امر که

آیا شرایط اعلامی در بند اول کماکان موجود است ، به شورای قانون اساسی رجوع نمایند . شورای مزبور با صدور رأی علنی در زمانی بسیار کوتاه نظر خود را اعلام می نماید . شورا براساس قانون اقدام به بررسی موضوع مورد درخواست نموده و نظر خود را در همین شرایط پس از گذشت شصت روز از اعمال اختیارات فوق العاده و در هر آن پس از مهلت مقرر اعلام خواهد نمود .

اصل هفدهم

رئیس جمهور دارای حق عفو خصوصی می باشد .

اصل هجدهم

ارتباط رئیس جمهور با مجالس از طریق پیغام صورت می گیرد که قرائت می شود و مفاد آن مورد بحث قرار نمی گیرد . وی میتواند در نشست مجلسین به صورت کنگره سخنرانی کند . این سخنرانی می تواند بدون

حضور او ، موجب اموراتی گردد که مصوبه ای را در پی نداشته باشند. در غیر از جلسات ، مجلسین منحصرأ به این منظور تشکیل جلسه می دهد .

اصل نوزدهم

فرامین رئیس جمهور به جز موارد موضوع اصول هشت (بند ۱) ، یازده ، دوازده ، شانزده ، هیجده ، پنجاه و چهار ، پنجاه و شش و شصت و یکم باید علاوه بر امضای رئیس جمهور ، به امضای متقابل نخست وزیر و در صورت اقتضاء ، به امضای وزیران مسئول نیز برسد .

فصل سوم : دولت

اصل بیستم

دولت ، سیاست کشور را تعیین و آن را راهنمایی می نماید .

ادارات دولتی و نیروی مسلح در اختیار دولت است .
دولت در برابر مجلسین ، مطابق شروط و بنابر رویه موضوع اصول چهل و نه و پنجاهم مسئول می باشد .

اصل بیست و یکم :

نخست وزیر امور دولت را مدیریت کرده و مسئولیت دفاع ملی را بر عهده دارد . وی اجرای قوانین را تضمین می نماید . غیر از موارد مذکور در اصل ۱۳ ، نخست وزیر ، از اختیارات آیین نامه ای برخوردار بوده و مقامات کشوری و لشکری را منصوب می کند . وی می تواند بعضی از اختیارات خود را به وزیران تفویض نماید . وی ، در صورت اقتضا ، جانشین رئیس جمهور در ریاست شوراها و کمیته های موضوع اصل پانزدهم می گردد . نخست وزیر ، به طور استثنایی ، به موجب تفویضی مصرح و برای دستور جلسه ای معین می تواند به جای رئیس جمهور ، ریاست هیأت وزیران را بر عهده گیرد .

اصل بیست و دوم

احکام نخست وزیر ، در صورت اقتضا ، به امضای
متقابل وزیران مسئول اجرای آن می رسد .

اصل بیست و سوم

وظایف اعضای دولت با نمایندگی مجلسین و هرگونه
مسئولیت نمایندگی حرفه ای در سطح ملی و همچنین با
تصدی هرگونه سمت دولتی یا فعالیت حرفه ای مغایرت
دارد . قانون سازماندهی ، شرایطی را تعیین می کند که
در آن شرایط جایگزینی تصدی چنین وظایف، مشاغل
یا نمایندگی هایی امکان پذیر باشد .

جایگزینی اعضای مجلسین بنابر مفاد اصل بیست و
پنجم صورت می گیرد .

فصل چهارم : مجلسین

اصل بیست و چهارم

مجلسین قانون را تصویب ، عملکرد دولت را بررسی
نموده و سیاست های دولت را مورد سنجش و ارزیابی
قرار می دهند . مجلسین شامل مجلس ملی و سنا می
باشد . نمایندگان مجلس ملی با آرای مستقیم انتخاب

می شوند . نمایندگان مجلس ملی که تعداد آنان از پانصد و هفتاد و هفت نفر فراتر نمی رود با رأی مستقیم انتخاب می شوند . تعداد اعضای مجلس سنا از سیصد و چهل و هشت نفر بیشتر نیست ، و این اعضا با رأی غیر مستقیم برگزیده می شوند . مجلس سنا نمایندگی تقسیمات سرزمینی جمهوری را عهده دار می باشد اتباع فرانسوی مقیم خارج از کشور دارای نمایندگی در مجلس ملی و سنا می باشند .

اصل بیست و پنجم

قانون سازماندهی مدت اختیارات هر مجلس ، تعداد اعضای آن و حقوق آنان ، شرایط انتخاب شدن ، موارد عدم صلاحیت انتخاب شدن و موارد مغایرت شغلی را مشخص می نماید . همچنین قانون مذکور شرایطی را معین می کند که مطابق آن در صورت بلا تصدی ماندن کرسی ها ، اشخاص برای نمایندگان یا سناتورها تا

تجدید کلی یا جزئی انتخابات مجلسی که به آن تعلق داشته اند ، یا جایگزینی موقت در موارد پذیرش مسئولیت های دولتی توسط ایشان ، انتخاب می گردند .

یک کمیسیون مستقل که ترکیب و قواعد سازماندهی و عملکردی آن را قانون معین می کند ، در خصوص لوایح و طرح های قانونی تعیین کننده حدود تقسیمات برای انتخاب نمایندگان ، یا اصلاح کننده توزیع کرسی های نمایندگان یا سناتورها ، با رأی علنی نظر خود را اعلام می نماید .

اصل بیست و ششم

هیچ یک از اعضای مجلسین را نمی توان براساسافکار یا آرای صادره در حین انجام وظایف تحت پیگرد قرار داده ، تعقیب ، بازداشت ، حبس یا محاکمه نمود . هیچ یک از اعضای مجلسین را نمی توان ، در مدت نشست در زمینه جنایی یا جنحه ، مورد بازداشت یا هر اقدام سلب کننده یا محدود کننده آزادی قرار داد ، مگر با

اجازه هیأت رئیسه مجلسی که عضو آن است . در موارد جنایت یا جرم مشهود یا محکومیت قطعی ، این مجوز لازم نیست . حبس ، تدابیر سلب یا محدود کننده آزادی یا تعقیب عضو مجلسین ، در صورت درخواست مجلسی که عضو آن است در مدت نشست به تعلیق در می آید . مجلس مربوطه به طور قانونی برای نشست های اضافی تشکیل جلسه می دهد تا در صورت اقتضا ، امکان اجرای بند فوق را مهیا سازد .

اصل بیست و هفتم

هر گونه وکالت مقید فاقد اعتبار است .
حق رأی اعضای مجلسین ، شخصی می باشد .
قانون سازماندهی می تواند استثنائاً نیابت رأی را اجازه دهد . در این صورت ، هیچ کس نمی تواند تفویض بیش از یک وکالت را بپذیرد .

اصل بیست و هشتم

مجلسین در نشست‌های عادی که از نخستین روز کاری ماه اکتبر آغاز گردیده و در آخرین روز کاری ماه ژوئن خاتمه می‌یابد، مطابق قانون تشکیل می‌شوند.

تعداد روزهایی که هر مجلس می‌تواند ظرف نشست عادی تشکیل جلسه دهد، نباید از صد و بیست روز تجاوز نماید. هفته‌هایی که در آن هر مجلس تشکیل جلسه می‌دهد، توسط آن مجلس تعیین می‌شود.

نخست وزیر، پس از مشورت با رئیس جمهور مربوطه یا اکثریت اعضای هر مجلس، می‌تواند برای استمرار روزهای جلسه اضافی تصمیم‌گیری نماید.

روزها و ساعات جلسات به موجب آیین‌نامه هر مجلس تعیین می‌گردد.

اصل بیست و نهم

مجلسین به درخواست نخست وزیر یا اکثریت اعضای مجلس ملی ، با دستور جلسه ای مشخص نشست فوق العاده تشکیل می دهد .

هرگاه نشست فوق العاده به درخواست اعضای مجلس ملی تشکیل شود ، به محض آن که مجلسین به دستور جلسه مزبور رسیدگی کنند و حداکثر دوازده روز بعد از تشکیل آن ، دستور ختم جلسه صادر می شود .

تنها نخست وزیر می تواند قبل از سپری شدن یک ماه از تاریخ فرمان ختم جلسه ، تشکیل نشست جدیدی را درخواست نماید .

اصل سی ام

به جز مواردی که مجلسین به طور قانونی تشکیل نشست می دهند ، نشست فوق العاده با فرمان رئیس جمهور آغاز و ختم می شود .

اصل سی و یکم

اعضای دولت می توانند در هر دو مجلس حضور یابند و هر گاه درخواست کنند ، سخنان مسموع است .
آنان می توانند از همراهی کارشناسان دولت برخوردار گردند .

اصل سی و دوم

رئیس مجلس ملی برای یک دوره قانونگذاری انتخاب می شود .
رئیس مجلس سنا بعد از هر انتخابات میان دوره ای انتخاب می شود .

اصل سی و سوم

جلسات مجلسین علنی برگزار می شود . گزارش کامل مذاکرات در روزنامه رسمی منتشر می گردد . هر مجلس به درخواست نخست وزیر یا یک دهم از اعضای همان مجلس می تواند به طور غیر علنی نیز تشکیل جلسه دهد .